

Flora- en faunawet, wat zit er scheef?

Faunabeheerder Dick den Hertog is in de pen geklommen en heeft zijn ervaringen met de nieuwe Flora- en faunawet op papier gezet.

Hij, en hij staat daarin niet alleen, wordt dagelijks geconfronteerd met problemen om zijn werk goed uit te voeren. Mogelijk dat deze publicatie een eerste aanzet is voor discussie over werkbare oplossingen. Een persoonlijk relaas.

ILLEGAAL, MAAR DESONDANKS GEDOOGD

'Het grootste probleem met de Flora- en faunawet is dat hij is bedoeld om alle dieren in Nederland volledig te beschermen. Ontheffingen zijn alleen mogelijk ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren. Dat was het uitgangspunt. Andere mogelijkheden om ontheffingen te krijgen zijn: de veiligheid van het luchtverkeer, het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid, het voorkomen van schade aan flora en fauna, of met het oog op andere belangen die bij AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) worden aangewezen.

Dit uitgangspunt lijkt redelijk en aanvaardbaar, de praktijk is echter anders. Er is nu een wet in werking getreden die het gedogen bevordert, omdat de wet niet te handhaven is. Officiële handhavers, zoals de AID, verklaren zelfs op sommige punten geen actief opsporingsbeleid te voeren omdat zij de onredelijkheid van optreden inzien. Ik vind dat als een wet niet te handhaven is, die wet moet worden aangepast. Gedogen vind ik verwerpelijk, dat mag er bij een nieuwe wet niet insluipen. Enkele voorbeelden uit de praktijk:

De spreeuw

foto D. Klees

1 Als privé-persoon bezit ik een tuin met daarin enkele grote kersenbomen. Op donderdag zie ik dat de kersen beginnen te rijpen; zaterdag kan er geplukt worden. Op vrijdag hebben de spreeuwen ook ontdekt dat de kersen beginnen te rijpen: ze komen massaal om de kersen op te eten. Ik mag nu niet eens in m'n handen klappen om de vogels uit mijn boom te jagen, dat is strijdig met artikel 10. "Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten." Een ontheffing volgens artikel 68 kan ik evenmin krijgen want bij een privé-

persoon is immers geen sprake van schade aan gewassen. Gedeputeerde Staten (GS) mag zo'n ontheffing niet verlenen. Men stelt gewoon dat je jouw bomen dan maar in de netten moet zetten, zodat de vogels er niet bij kunnen.

Het zogenaamde weren van de vogels mag namelijk wel. Dat zoiets praktisch niet uitvoerbaar, geen gezicht en erg duur is, telt blijkbaar niet mee. En dat bovendien de kans groot is dat vogels in het net verward raken, vindt men kennelijk niet belangrijk. Wat is de reactie van het Nederlandse volk? Die denkt: 'ik jaag die spreeuwen toch weg, met alle mogelijke middelen, pannendeksels, ratelaars enz. totdat de meeste kersen geplukt zijn. Alleen de restanten zijn voor de spreeuwen'. Men denkt (terecht) dat voor dat tijdelijk wegjagen toch geen agent te vinden is, die dat bekeurt. Maar fout is het en gedoogd wordt het.

2 Een beheerder van een golfterrein, sportveldencomplex, begraafplaats, wandelpark of siertuin heeft last van molten. De mol vangen en/of doden is verboden krachtens art. 9. De mol staat weliswaar op de landelijke vrijstellingslijst, maar hij mag alleen gevangen of gedood worden ter voorkoming van schade of dreigende schade aan gewassen. Een gewas is een oogstbaar product. Gazons, greens, begraafplaatsen, borders of sportvelden vallen daar niet onder. De AID zegt ook hierin geen actief opsporingsbeleid te voeren. De wet zal worden aangepast, wordt er gezegd. Op 1 april 2002 is de wet in werking getreden. We zijn nu ruim twee jaar verder en er is nog niets gebeurd.

3 Voor een gemeentehuis staat een rij mooie grote bomen, vanaf de ingang tot de voorrijweg. Elk jaar nestelen de roeken daarin en zorgen voor veel overlast. In het voorjaar is het overdag onmogelijk om, zonder dat je ondergescheten wordt, vanaf het gemeentehuis naar de weg te lopen. Dit ervaren ook de bruidjes die in een mooie witte japon in de trouwkoets of trouwauto willen stappen. Ook de geluidsoverlast midden in een woonwijk is onaantvaardbaar.

Er is echter wel degelijk een methode om, zonder dat er één roek hoeft te sneuvelen, dit probleem op te lossen. Ons bedrijf kan de roeken, nog voordat het broedseizoen begint, wennen om elders hun nest te maken op een locatie waar ze geen overlast veroorzaken. Gedeputeerde Staten kan ook hiervoor geen ontheffing geven, want geen van de in de wet genoemde argumenten is van toepassing.

4 Een spannetje Turkse tortelduiven heeft een nestje gemaakt vlak bij het slaapkamerraam van een zwaar verstandelijk en lichamelijk

gehandicapt meisje (16 jaar). Door het veelvuldige koeren trekt ze in een totaal spasme. Het nestje verwijderen, of zelfs alleen de vogels wegjagen, is verboden. Het argument van de volksgezondheid wordt niet geaccepteerd, ondanks een schrijven van de behandelende specialist. Men stelt dat in deze situatie de volksgezondheid niet in gevaar is, omdat het hier slechts één individu betreft. Bij het argument van de volksgezondheid moet e.e.a. klaarblijkelijk eerst epidemische vormen aannemen.

De kauw

foto D. Klees

5 In een grote loods, 32 meter hoog, willen in het voorjaar kauwen broeden. Ook de toegangsdeuren zijn 31 meter hoog en ontzettend breed. Door de enorme windvang is het onmogelijk om deze loods zodanig af te sluiten dat kauwen niet binnen kunnen komen. Wel is er een afdichting met rubberen flappen. De kauwen maken in de loods roestvrijstalen pennen los van 3 mm dik en 70 (!) cm lang. Zij proberen er mee weg te vliegen, omdat ze de pennen willen gebruiken als nestmateriaal. Dat lukt niet. De pen valt uit hun bek en valt zo'n 30 meter rechtstandig naar beneden. Als je daaronder loopt en je krijgt zo'n pen in je schouder of op je hoofd, dan kun je het niet navertellen. Ieder weldenkend mens kan zich dat voorstellen, maar niet onze overheid. De aanvraag om iets aan dit probleem te doen, wordt afgewezen. Waarom? Omdat er geen verklaring bij zat van een bedrijfsarts die bevestigt dat dit inderdaad dodelijk is. Trouwens, één dode door zo'n ongeval heeft niets te maken met het argument van de volksgezondheid. Enkele doden zijn immers individuen, en het heeft geen epidemische vormen aangenomen.

6 Een spreeuw in het best beveiligde gebouw van Nederland, het "Dagobert Duck" geldpakhuis in Lelystad. Hij zorgt voor veel hinder en overlast omdat zijn vliegbewegingen telkens het alarm in

werking stellen. Tijdens het laden en/of lossen heeft de slimmerik binnen weten te komen. Hij laat zich echter niet naar buiten jagen, ondanks het feit dat alle lichten werden uitgedaan en, onder zware bewaking, alle deuren wagenwijd open zijn gezet. De spreeuw bleef maar vliegen tegen ramen die niet open kunnen. Er is geen mogelijkheid om op een legale manier aan dit gemartel een einde te maken. De spreeuw moet maar dood gaan van de dorst en/of honger, en tot die tijd moet men alle vormen van alarm maar als loos alarm beschouwen.

7 Een distributiecentrum (DC) van een grote kruidenier beslaat zo'n 400 bij 600 meter en is 20 meter hoog. Het heeft door een storing in een van de deuren 2 eksters en 5 kraaien binnen gekregen. Ze bevuilen de levensmiddelen en pikken door de verpakkingen heen om in leven te blijven. Telefonisch bij de Provincie proberen om tot een oplossing te komen, gaat niet. Ik moet formeel een ontheffingaanvraag indienen. Per kerende post heb ik dat gedaan om ze te schieten met een luchtbuks en/of ze te vangen met kastvallen. Na 3 dagen krijg ik een telefoontje met de vraag waarom ik zoveel kastvallen wil gebruiken. Ik heb uitgelegd dat het gebouw dermate groot is, dat ik op 2 verschillende plekken 5 vallen moet zetten. De eksters zitten immers vaak op een andere plek dan de kraaien. Na 3,5 week (!) krijg ik de ontheffing: ik mag ze niet schieten, maar wel vangen met de kastvallen en daarna dood maken, want buiten weer loslaten mag niet. Nog dezelfde dag ga ik naar het DC en vang ik 2 kraaien. De rest is al dood gegaan van de dorst en wordt gevonden als kadaver tussen de levensmiddelen.

8 Spreeuwen gaan massaal slapen in grote bomen bij een speeltuin. Alle toestellen en de zandbak worden volgepoept. De speeltuin verliest daardoor z'n functie. Het is technisch mogelijk om de spreeuwen te laten wennen om op een andere plaats te gaan slapen. Bijvoorbeeld langs een spoorbaan of in bosjes langs een rijksweg. Een ontheffing om ze te verjagen kan echter niet worden afgegeven...'

MOGELIJKE OPLOSSINGEN

Den Hertog doet enkele voorstellen voor noodzakelijke aanpassingen van de wet. Politiek draagvlak is nodig om dit voor mekaar te krijgen.

Art. 9. Het vangen, doden of bemachtigen van beschermde inheemse diersoorten in gebouwen moet worden toegestaan. De dieren horen daar niet thuis. Als je ze niet kunt vangen en buiten weer loslaten, moet je ze desnoods doden. Dat verdient de voorkeur boven het van honger of dorst te laten doodgaan. De voorbeelden 5, 6, 7, zijn dan opgelost.

Art. 10. Het opzettelijk verontrusten is toegestaan als daar een redelijk doel mee gediend is. De voorbeelden 1, 3, 4 en 8 zijn daarmee opgelost.

Als dieren op de landelijke vrijstellingslijst worden geplaatst, omdat ze veelvuldig belangrijke schade toe kunnen brengen aan gewassen en het voortbestaan van de soort niet wordt bedreigd, moet dat ook gelden voor andere argumenten dan alleen de mogelijke schade aan gewassen. Ook redenen van geluidsoverlast, uitwerpselen, ernstige hinder, schade aan machines of bestrating moeten ook gelden als argument. Voorbeeld 2 is daarmee opgelost.

Art. 125. 'In mijn ogen is dit het mooiste artikel van deze wet. Onze minister zendt binnen 5 jaar na de inwerkingtreding van deze wet, en vervolgens telkens na 4 jaar, aan de beide kamers der Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.'